

**UCHWAŁA NR XXVIII/210/2016
RADY MIEJSKIEJ W DARŁOWIE**

z dnia 14 października 2016 r.

w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Miasto Darłowo wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru miasta tworzącym produkty turystyczne.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), w związku z art. 3 pkt 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 poz. 383, 1250) Rada Miejska w Darłowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Plan działania Gminy Miasto Darłowo wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwał powierza się Burmistrzowi Miasta Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Darłowie

Krystyna Sokolińska

Plan działania Gminy Miasto Darłowo wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne

I. DIAGNOZA OBSZARU WRAZ ZE WSKAZANIEM POTENCJAŁU ENDOGENICZNEGO.

Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego na północno-wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Powierzchnia Miasta wynosi 2 021 ha. Północną granicę miasta stanowi 5-kilometrowa linia brzegu morskiego z szeroką, piaszczystą plażą, pasmem wydm (obszar chronionego krajobrazu) i znajdującymi się na wschód od Darłowa stromymi stokami morenowymi. Z pozostałych stron Miasto Darłowo jest otoczone przez gminę wiejską Darłowo.

Naturalne predyspozycje Miasta Darłowo, zdeterminowane nadmorskim położeniem, powiązaniem komunikacyjnym i zasobami środowiska przyrodniczego, stały się podstawą rozwoju funkcji związanych z morzem i gospodarką morską. Toteż Darłowo od stuleci jest przede wszystkim miastem portowym oraz ośrodkiem połowu i przetwórstwa ryb. Jednak z biegiem czasu w efekcie transformacji ustrojowej i ekonomicznej Polski, znaczenie tradycyjnie ukształtowanych przemysłów, takich jak przemysł portowy (przeładunkowo handlowy), rybołówstwo i przetwórstwo ryb oraz stoczniowy, znacznie zmalało. W niniejszej sytuacji dominującą funkcję w gospodarce Miasta zyskały usługi i handel, nastawione na obsługę ruchu turystycznego. W chwili obecnej Miasto Darłowo pełni funkcję ośrodka wczasowego, kąpieliska oraz małego portu. Darłowo znamionuje się wysokim nasyceniem zabytkami i rzadko spotykanym planem urbanistycznym. Ponadto odznacza się korzystnym mikroklimatem charakteryzującym się dużym nasłonecznieniem i sporą wilgotnością powietrza nasyconego leczniczymi cząsteczkami jodu. Korzystne prądy morskie zapewniają budulec dla plaż, a przede wszystkim czystych kąpielisk. Rozległe obszary leśne i brak większych zakładów przemysłowych są gwarancją czystego powietrza.

Miasto Darłowo dzieli się na dwie wyraźnie wyodrębnione jednostki osadnicze:

·Darłowo - skupione wokół historycznego Starego Miasta i pełniące funkcję wielofunkcyjnego ośrodka centralnego,

·Darłówko - oddalona ok. 2 km od centrum Miasta, nadmorska dzielnica Miasta Darłowo. Darłówko to ukształtowane u ujścia Wieprzy, nad brzegiem Bałtyku wczasowisko, z towarzyszącą funkcją obronną administracji morskiej i przemysłu opartego na rybołówstwie morskim, w którym również harmonijnie rozwija się rybołówstwo, wędkarstwo, żeglarsstwo i wodna turystyka aktywna.

Zachodnia i południowa część miasta wraz z otuliną to obszary dolin rzek Wieprzy i Grabowej. Cały rozpatrywany obszar należy do bezpośredniej zlewni Bałtyku i znajduje się w dorzeczu rzeki Wieprzy oraz jej dopływu rzeki Grabowej. Po obu stronach rzeki Wieprzy, na długości około 2,5 km zlokalizowane są tereny portu morskiego Darłowo (z terenami położonymi w Darłówku), Całkowita powierzchnia w granicach Portu Morskiego Darłowo wynosi 117,5 ha.

Darłowo ze swoim położeniem (nad brzegiem morza, w ujściu rzeki Wieprzy i na krawędzi pasa moreny) ma szczególne walory krajobrazowe, a jako w całości dzieło adaptacji warunków naturalnych przez działalność wielu pokoleń mieszkańców ma w całości krajobraz kulturowy o bardzo wysokiej wartości historycznej obrazującej wielowiekowe przemiany z zachowaniem średniowiecznego układu urbanistycznego i związanych z nim zabytków. Szczególną wartość ma sylweta miasta w widoku od strony zachodniej z dominantą kościoła farnego, bryłą zamku na południowej flance i wieńczącej panoramę sylwetę Bramy Kamiennej z widocznym szczytem dachu kaplicy św. Gertrudy i dominanty wieży wodnej w otoczeniu starodrzewia. Sylweta ta jest obecnie widoczna z bardzo dużej odległości z drogi od Żukowa Morskiego.

Bardzo istotną wartością jest krajobraz kulturowy wewnątrz ulic i placów a także obudowa i zagospodarowanie akwenu Wieprzy na całym jej przebiegu w granicach miasta. Do miejskich wewnątrz krajobrazowych należą:

- rynek (plac Tadeusza Kościuszki) ze zwartą obudową pierzeją z historycznymi kamieniczkami i zamknięty od zachodu budynkiem ratusza, za którym widnieje sylweta kościoła Mariackiego;
- dawny cmentarz przy kościele Mariackim.
- ciąg przestrzenny dawnej ul. Długiej (ob. Powstańców Warszawskich) od mostu na Wieprzy do Bramy Kamiennej;
- pas wału przed dawnymi murami miejskimi otaczający Stare Miasto od rzeki po stronie zachodniej, wzdłuż tylnych granic działek przy ul. Wałowej do skweru po wschodniej stronie Bramy Kamiennej i pod zabudową pomiędzy ul. Wałową i ul. Curie-Skłodowskiej do wąwozu dawnego kanału młyńskiego i ogrodów zamkowych;
- Wyspa Młyńska z zamkiem i terenem jego dawnego zespołu gospodarczego do ul. Curie-Skłodowskiej;
- Wyspa Łososiowa;
- relikty fortyfikacji ziemnych z fosą wraz z dawnym majdanem koszarowym;
- place: gen. W. Sikorskiego i marsz. J. Piłsudskiego;
- dawny cmentarz przykościelny i kościół św. Jerzego;
- ciąg przestrzenny ul. Bogusława X od mostu do zabudowy dworca kolejowego;
- fragment cmentarza z kościołem św. Gertrudy;
- park/plac Króla Eryka;
- wewnątrz koryta rzeki i kanału Wieprzy od młyna przy ul. Kanałowej do ujścia przy latarni morskiej w DarłóWKu;

Na terenie Miasta Darłowo znajduje ponad 300 zabytków wpisanych do ewidencji zabytków. Najważniejsze zabytki nieruchomości w Darłowie zostały wpisane do rejestru zabytków, co przedstawia poniższa tabela:

1.	Układ urbanistyczny Starego Miasta Darłowa z pasem zieleni wałem i fosą oraz otoczeniem zamku.	1959-09-22	nr rej. 204.
2.	Kościół par. p.w. M. B. Częstochowskiej	1955-05-23	nr rej. 724 (74).
3.	kościół pw. św. Gertrudy	1959-09-22	nr rej. 725 (205).
4.	Kościół pw. św. Jerzego	1959-09-22	nr rej. 737 (203).
5.	Zamek Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie ul. Zamkowa 4	1952-06-20	nr rej. 736 (2)
6.	Pozostałości murów obronnych miasta i Brama Kamienna zwana Wysoką	1955-05-25	nr rej. 93.
7.	Ratusz, Plac T. Kościuszki 9 (Rynek)	1955-05-25	nr rej. 739 (92).
8.	Dom ryglowy, ul. Marii Curie-Skłodowskiej 23/24 (d.22) wraz z otoczeniem	1965-12-21	nr rej. 770 (524).
9.	Podcieniowe kamienice mieszczańskie, ul. Powstańców Warszawskich 6 i 7 (rynek 17)	1965-12-21	nr rej. 758 (523).
10.	Kamienica gotycka, ul. Powstańców Warszawskich 15	1993-11-25	nr rej. 741 (1241).
11.	Kamienica mieszczańska, ul. Powstańców Warszawskich 49	1965-12-21	nr rej. 738 (525).
12.	Kamienica mieszczańska, ul. Powstańców Warszawskich 51	1965-12-21	nr rej. 526.
13.	Kamienica mieszczańska, ul. Powstańców Warszawskich 56	1965-12-21	nr rej. 527.
14.	Zespół Młyna złożony z 4 budynków oraz droga, podwórze i ogród przy ul. Kanałowej 3	1995-07-27	nr rej. 1249.
15.	Latarnia morska z otoczeniem	2009-05-15	nr rej. 397
16.	Most zwodzony na rzece Wieprzy, d. Darłówek -zdemontowany	1976-10-27	nr rej. 913.

W związku z powyższym można wskazać, konkretne potencjały endogeniczne Miasta Darłowo, które tworzą jego specyfikę i które można wykorzystać pod kątem kreowania produktów turystycznych. Wykazane poniżej potencjały endogeniczne zasadniczo determinują rodzaje i formy turystyki, które mogą być rozwijane w Mieście Darłowo.

Zgodnie z wyżej przedstawionym opisem, najważniejszym potencjałem endogenicznym Darłowa jest jego nadmorskie położenie oraz przyjazny klimat (wynikający z położenia). Wody Morza Bałtyckiego i obszar brzegu morskiego w sposób szczególnie predestynują Darłowo do rozwoju rozwoju turystyki rekreacyjno – wypoczynkowej, aktywnej i turystyki specjalistycznej. Atutem turystycznym brzegu morskiego w Darłowie są szerokie piaszczyste plaże, nadmorskie wydmy porośnięte roślinnością trawiastą (w tym gatunkami

chronionymi m.in. Mikołajek Nadmorski) oraz okalające wydmy bory sosnowe. Powstałe w XIX wieku po wschodniej stronie portu kąpielisko morskie jest jednym z najstarszych w Polsce.

Duże znaczenie turystyczne dla regionu ma również zlokalizowany u ujścia Rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego port morski. W kontekście opisu potencjałów endogenicznych Miasta Darłowo należy rozważyć jego funkcję turystyczną. Port w Darłowie jest ważnym punktem na żeglarskiej mapie nie tylko Polski, ale i całej Europy. Tylko w ubiegłym roku darłowską marinę, należącą do Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego, odwiedziło ponad 600 jachtów – gości, pływających pod kilkunastoma banderami. Działająca od dwóch lat marina uznawana jest przez żeglarzy za miejsce bardzo przyjazne, kameralne i wygodne. Jedną z najdynamiczniej rozwijających się gałęzi turystyki w Darłowie jest wędkarstwo morskie. Doskonałe położenie, bogactwo ryb w Bałtyku i skrojona pod potrzeby amatorów morskiego „polowania” oferta kilkudziesięciu armatorów sprawia, że Darłowo stało się całoroczną stolicą polskiego wędkarstwa morskiego. Co roku w Darłowie odbywają się prestiżowe zawody, w tym m.in. Międzynarodowe Mistrzostwa w Wędkarstwie Morskim. Port Morski w Darłowie oferuje znacznie ponad 100 miejsc dla jachtów (w marinie i przy innych nabrzeżach turystycznych). Opisany potencjał należy rozwijać, zwłaszcza poprzez dalszy rozwój turystycznej infrastruktury portowej. Przedsięwzięcie pn. „Rozbudowa infrastruktury mariny jachtowej w Porcie Morskim Darłowo” jednoznacznie wynika z opisanego wyżej potencjału endogenicznego Miasta Darłowo i wraz z już istniejącą rekreacyjną infrastrukturą portową tworzyć będzie spójny produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym. Realizacja parkingu wraz z placem do sezonowania jachtów, służyć będzie do obsługi użytkowników mariny jachtowej oraz nabrzeży zlokalizowanych w DarłóWKu Wschodnim przy ulicy Conrada.

Jak wspomniano wyżej o wyjątkowych walorach przyrodniczych Darłowa decyduje jego położenie, nad brzegiem morza oraz w dolinie dwóch rzek – Wieprzy i Grabowej (kolejny potencjał endogeniczny Miasta Darłowo). Cała północna część Darłowa objęta jest obszarem chronionego krajobrazu, a tereny rzeki Wieprzy objęte są specjalnym obszarem ochrony siedlisk. Rzeka Wieprza wypływa z Jeziora Białego na Pojezierzu Bytowskim, przepływa przez Darłowo by w DarłóWKu połączyć się z Bałtykiem. Rzeka Grabowa, klasyfikowana, jako rzeka o charakterze górskim, jest jej największym dopływem. Obie są bardzo bogate w ryby łososiowate. Należy również podkreślić, że jednym z istotnych walorów krajobrazowych samego Darłowa jest tzw. Darłowska Wenecja. Tworzą ją wspomniane wyżej rzeki, Kanał Młyński, Grabowa Struga, Wyspa Łososiowa, wysepka z jazem i przepławką, kilkanaście mostów, darłowskie vaporetto, a także przystanie (kajakowa, motorówek, tramwajowe i pasażerskie). Wiele budynków w Darłowie usytuowanych jest tuż nad wodą. Aby zmaksymalizować wykorzystanie potencjału rzek przepływających przez Darłowo, należy podejść do tego w sposób sieciowy, tzn. we współpracy z innymi gminami leżącymi nad wymienionymi rzekami. Przedsięwzięcie polegające na utworzeniu szlaku kajakowego na rzekach Wieprzy i Grabowej, stworzy wspólny i spójny produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym. Dzięki utworzeniu infrastruktury odpowiedniej dla spływów kajakowych wzrośnie zainteresowanie turystów do korzystania z rzek, jako formy turystyki aktywnej. Umożliwi rozwój komercyjnej i profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego od firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, gastronomii i transportu.

Istotnym elementem potencjału endogenicznego Darłowa jest jego niezwykle bogata historia. Jej początki sięgają XI wieku. Na ten potencjał składają się takie elementy jak:

- Czytelny krajobraz kulturowy w postaci średniowiecznego układu urbanistycznego i zabudowy;
- Zabytki, przede wszystkim Zamek Książąt Pomorskich (to najstarszy i jeden z najlepiej zachowanych zamków obronnych na Pomorzu) i trzy średniowieczne świątynie: kościół Mariacki, św. Gertrudy i św. Jerzego;
- Dobre rozpoznanie dziejów miasta, w tym przede wszystkim jego historycznych mieszkańców. Należy tu podkreślić osobę Króla Eryka Pomorskiego, który urodził się na darłowskim zamku w roku 1382 i spędził ostatnie lata swojego życia również w Darłowie. Był on królem Danii, Szwecji i Norwegii, który na przełomie XIV i XV wieku władał całą północną Europą. Po śmierci został pochowany w Kościele pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej.

Tak zdefiniowany potencjał jednoznacznie zachęca do stworzenia nowego produktu turystycznego opartego o szeroko rozumianą historię Darłowa. Realizacja wielopłaszczyznowego przedsięwzięcia, które polegało będzie m.in. na rekonstrukcji historycznego otoczenia Zamku Książąt Pomorskich, działaniach wystawienniczych, prezentacyjnych (odtworzenie okresu i miejsca historycznego – Darłowo w XV wieku) spowoduje rozbudowę oferty turystycznej Miasta Darłowo w oparciu o jego historyczne i kulturowe dziedzictwo. Z całą pewnością można powiedzieć, iż jego realizacja w kontekście szeroko rozumianej historyczności Miasta Darłowo stworzy produkt turystyczny na bazie potencjału endogenicznego. Wpłynie to na zintensyfikowanie ruchu turystycznego

osób zainteresowanych historią i zabytkami miasta. Realizacja przedsięwzięcia znacząco uatrakcyjni Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie (jego wygląd, zbiory, atrakcje, itd.) oraz historyczny odbiór samego miasta.

Przedsięwzięcia, które zamierza zrealizować, Miasto Darłowo są zdeterminowane przez zidentyfikowane potencjały endogeniczne. Są one również elementami szerszego działania Samorządu Darłowa, które polega na stworzeniu spójnych produktów turystycznych szeroko „opartych” o potencjał endogeniczny miasta.

II. ODNIESIENIE DO DOKUMENTU „POLITYKA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SEKTORZE TURYSTYKI” ORAZ DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY MIASTO DARŁOWO.

Zamierzenia, które chce zrealizować Miasto Darłowo tzn.:

- Przedsięwzięcie polegające na rozbudowie infrastruktury mariny jachtowej w Porcie Morskim Darłowo;
- Przedsięwzięcie polegające na budowie szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej;
- Przedsięwzięcie polegające na rozbudowie oferty turystycznej Miasta Darłowo w oparciu o jego historyczne i kulturowe dziedzictwo;

są zgodne z zapisami dokumentu pn. „Polityką samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”. Wynika to z przede wszystkim z następujących faktów.

Realizacja wyżej wymienionych działań przyczyni się do:

- Poprawy warunków uprawiania turystyki i rekreacji w Darłowie (a tym samym w regionie);
- Zwiększy gospodarcze znaczenia turystyki, jako elementu gospodarki Darłowa (a tym samym regionu).

Planowane przedsięwzięcia jednoznacznie wpisują się (są reakcją Samorządu Miasta Darłowa) w priorytety rozwojowe sformułowane przez samorząd województwa w obszarze rozwoju i podnoszenia, jakości kluczowych produktów turystycznych, tzn.:

- W rozwój turystyki wodnej w tym przede wszystkim rozwój Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego, rozwój sieci szlaków kajakowych;
- W rozwój innych form turystyki aktywnej;
- W rozwój turystyki poznawczej i kulturowej w tym przede wszystkim rozwój produktu kulturowego opartego o historyczną rekonstrukcję miejsca i czasu
- W rozwój turystyki rodzinnej.

Należy podkreślić, że ujęte w Planie projekty poprzez ich cele oraz mierzalne wskaźniki produktu oraz rezultatu, bezpośrednio przyczynią się do realizacji w/w priorytetów Województwa Zachodniopomorskiego w obszarze turystyki.

Realizacja projektów polegających na: stworzeniu szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej, rozwoju dodatkowej infrastruktury żeglarskiej przy stworzonej w ramach Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego mariny czy wreszcie na stworzeniu nowego produktu turystycznego w oparciu o historyczną rekonstrukcję miejsca i czasu XV wiecznego Darłowa, zgodnie z zapisami dokumentu „Polityki ...”, w sposób jednoznaczny kwalifikują się do wsparcia przez samorząd województwa.

Poza realizacją celów strategicznych szczebla regionalnego, przyjęte w Planie projekty są zgodne oraz realizują założenia dokumentów strategicznych szczebla lokalnego, rozumianych, jako strategię rozwoju Powiatu Sławieńskiego oraz Miasta Darłowo. W chwili obecnej Samorząd Darłowa przystąpił do opracowywania nowej Strategii rozwoju społecznego - gospodarczego Gminy Miasto Darłowo. Zakłada się, iż nowy dokument strategiczny, rozwój Darłowa opierał będzie przede wszystkim na wykazanych w Planie, zasobach endogenicznych (nadmorskie położenie, port, kulturowe dziedzictwo, itd.) . Sformułowane kierunki rozwoju gminy w sposób priorytetowy koncentrują się nad programowaniem zrównoważonego rozwoju gospodarki turystycznej w Darłowie, m.in. nad uniezależnieniem sezonu turystycznego od warunków pogodowych poprzez rozwój turystyki opartej o zasoby kulturowe i historyczne.

Sformułowane potencjały endogeniczne narzucają również urbanistyczne kierunki rozwoju miasta, które zostały zdefiniowane w Miejscowym Planie Zagospodarowania Miasta Darłowo. Przedstawione w niniejszym dokumencie przedsięwzięcia są zgodne z zapisami tego dokumentu planistycznego np. zakładają

budowę parkingu i miejsca sezonowania jachtów przy marinie, umożliwiają lokalizację infrastruktury kajakowej w miejscach wskazanych itd.

III. LISTA DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI.

Działania zaplanowane na terenie Miasta Darłowo:

1. Rozbudowa infrastruktury mariny jachtowej w Porcie Morskim Darłowo;
2. Wykorzystanie zasobów wodnych rzeki Wieprzy i Grabowej poprzez budowę szlaków kajakowych;
3. Przedsięwzięcie polegające na rozbudowie oferty turystycznej Miasta Darłowo w oparciu o jego historyczne i kulturowe dziedzictwo – projekt pn. Darłowo w czasach Króla Eryka Pomorskiego;
4. Budowa kładki przyrodniczej na wydmie zachodniej w Darłowie;
5. Odnowa terenów zielonych w Darłówniku Zachodnim;
6. Nawiązanie partnerstwa z sąsiednimi samorządami dla pełnego wykorzystania potencjału i zasobów endogenicznych.

Wyżej wymienione działania oraz projekty, stanowiące zamierzenia Samorządu Miasta Darłowo w sferze turystyki, są ze sobą powiązane i wynikają jednoznacznie z potencjałów endogenicznych Darłowa. Ich realizacja stworzy szeroką, ale jednocześnie spójną ofertę turystyczną miasta. Sformułowane w niniejszym planie zamierzenia turystyczne Darłowa są ze sobą powiązane, gdyż bazą dla ich powstania są te same lokalne potencjały, a więc:

- Nadmorskie położenie miasta i wynikające z tego zasoby przyrodnicze;
- Przepływające przez Darłowo rzeki i zlokalizowany u ich ujścia port morski;
- Zdeterminowany położeniem i przepływającymi rzekami krajobraz kulturowy o bardzo wysokiej wartości historycznej;
- Zabytki oraz dobrze rozpoznana historia miasta.

W związku z faktem, iż przedstawione zamierzenia oparte są na potencjałach endogenicznych wytworzone w wyniku ich realizacji produkty turystyczne będą bardzo silne. Ponadto bazowanie na korzystnych naturalnych uwarunkowaniach obszaru umożliwi ich ciągły, zrównoważony rozwój.

Elementy poszczególnych zamierzeń, w sposób spójny przeplatają się ze sobą, m.in. charakterem, celami (wzmocnienie zaplecza infrastrukturalnego do uprawiania turystyki wodnej), miejscem realizacji (rzeka Wieprza, port), tematyką (prezentacja dziedzictwa naturalnego i kulturalnego) itd. Działania przewidziane do realizacji przyczynią się do ukierunkowania ruchu turystycznego do miejsc zagospodarowanych turystycznie, opartych na potencjale endogenicznym

Należy podkreślić, iż wspólnym celem realizacji opisanych przedsięwzięć jest podniesienie potencjału ekonomicznego Darłowa (oraz regionu), oraz poprawa, jakości życia jego mieszkańców.